

Sygn. akt VII U 561/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Winczewski

Protokolant: sekr. sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 r. w Bydgoszczy

spraw M. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o podstawę wymiaru zasiłków chorobowego i macierzyńskiego

na skutek odwołań M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 4 grudnia 2015 r. nr (...)

i z dnia 8 stycznia 2016 r. nr (...)

oddala odwołania.

SSR Marcin Winczewski

Sygn. akt VII U 561/16

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 4 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przyznał M. L. prawo do zasiłku macierzyńskiego: w urlopie macierzyńskim za okres od 19 maja do 5 października 2015 r., w dodatkowym urlopie macierzyńskim za okres od 6 października do 16 listopada 2015 r. i w urlopie rodzicielskim za okres od 17 listopada 2015 r. do 16 maja 2016 r. Jednocześnie ZUS ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego za te okresy stanowić będzie kwota 773,16 zł za okres do 31 grudnia 2015 r., a następnie kwota 798,18 zł za okres od 1 stycznia do 16 maja 2016 r. W uzasadnieniu wskazano, iż do organu nie złożono zaświadczenia płatnika składek ZUS Z-3, który jest dowodem stanowiącym podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego. Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Ubezpieczona była zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego jako pracownik (...) Sp. z o.o. od dnia 23 listopada 2009 r. Zachorowała dnia 29 grudnia 2014 r., a w dniu (...) urodziła dziecko. Dowodem stanowiącym podstawę do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego jest zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku ZUS Z-3, który jest niezbędny do ustalenia prawidłowej

wysokości podstawy wymiaru zasiłku. Pracodawca nie dostarczył takiego dokumentu, więc podstawę wymiaru organ ustalił zgodnie z posiadanymi informacjami. Bezsprzeczne jest, iż M. L. podlegała pod ubezpieczenie chorobowe i należy jej się zasiłek macierzyński. Wymiar czasu jej pracy od dnia 1 marca 2013 r. wynosi 1/2 część etatu. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, przyjęto do podstawy wymiaru kwotę 1.400,00 zł za grudzień 2013 r., co zostało potwierdzone imiennym raportem ZUS RCA. Z uwagi na brak raportów za pozostałe miesiące, przyjęto w okresach od stycznia do marca 2014 r. i od czerwca do listopada 2014 r. wynagrodzenie w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (1.680,00 zł) w odniesieniu do wymiaru etatu (1/2 części), tj. kwotę 840,00 zł. Po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego za okres od 19 maja do 31 grudnia 2015 r. stanowi kwota 773,16 zł, a za okres od 1 stycznia do 16 maja 2016 r. kwota 798,18 zł, w związku ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Decyzją nr (...) z dnia 8 stycznia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego M. L. za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. stanowi kwota 773,16 zł. W uzasadnieniu wskazano, iż do organu nie złożono zaświadczenia płatnika składek ZUS Z-3, który jest dowodem stanowiącym podstawę przyznania i wypłaty zasiłku chorobowego. Niezdolność do pracy powstała z dniem 29 grudnia 2014 r. i trwała nieprzerwanie do dnia 15 czerwca 2015 r. Z uwagi na fakt, iż w dniu 31 grudnia 2014 r. przysługiwało ubezpieczonej prawo do wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, to takie też przysługiwało jej przez 33 dni w nowym roku, tj. za okres od 1 stycznia do 2 lutego 2015 r. Do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należało przyjąć okres 12 miesięcy sprzed dnia 29 grudnia 2014 r., tj. okres od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r., z wyłączeniem kwietnia i maja 2014 r. (za okres od 28 marca 2014 r. do 22 maja 2014 r. organ wypłacił ubezpieczonej zasiłek macierzyński, a w okresie od 23 maja do 15 czerwca 2014 r. była niezdolna do pracy). Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, przyjęto do podstawy wymiaru kwotę 1.400,00 zł za grudzień 2013 r., co zostało potwierdzone imiennym raportem ZUS RCA. Z uwagi na brak raportów za pozostałe miesiące, przyjęto w okresach od stycznia do marca 2014 r. i od czerwca do listopada 2014 r. wynagrodzenie w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (1.680,00 zł) w odniesieniu do wymiaru etatu (1/2 części), tj. kwotę 840,00 zł. Po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. stanowi kwota 773,16 zł. Wyliczenie składki przedstawiono w następujący sposób: $(1 \text{ miesiąc} \times 1.400,00 \text{ zł} + 9 \text{ miesięcy} \times 840,00 \text{ zł}) / 10 \text{ miesięcy} - 13,71\% \text{ składki} = 773,16 \text{ zł}$.

Odwołania od powyższych decyzji wniosła M. L., domagając się ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i macierzyńskiego na kwotę 2.000,00 zł miesięcznie, zgodnie z zaświadczeniem płatnika składek z dnia 26 maja 2015 r. W uzasadnieniu wskazała, że w aktach ZUS załączonych do akt sprawy Sądu Rejonowego Bydgoszczy znajdują się zaświadczenia płatnika składek z dnia 16 lutego i 26 maja 2015 r., w których jako okres stanowiący podstawę wyliczenia zasiłku chorobowego pracodawca wskazał marzec 2013 r. – luty 2014 r., a jako podstawę wymiaru kwotę 2.000,00 zł. ZUS tymczasem odwołuje się wyłącznie do zaświadczenia, z którego wynika błędnie, że za okres od 29 grudnia 2014 r. do 27 stycznia 2015 r. otrzymała wynagrodzenie chorobowe. Pomija całkowicie treść korekty zaświadczenia z dnia 26 maja 2015 r. Organ nie wyjaśnia także swej niekonsekwencji w powoływaniu się na druk ZUS Z-3 i niekorzystaniu z druku z dnia 26 maja 2015 r. W okresie od 1 listopada 2013 r. do 23 marca 2014 r. pracowała, w okresie od 24 do 27 marca 2014 r. przebywała na zwolnieniu chorobowym, a w okresie od 28 marca do 22 maja 2014 r. była na zasiłku macierzyńskim. Bezpośrednio po zakończeniu macierzyńskiego, w okresie od 23 maja do 22 czerwca 2014 r. był na zwolnieniu lekarskim, a następnie korzystała z urlopu wychowawczego w okresie od 23 czerwca do 28 grudnia 2014 r., po którym przeszła na zwolnienie chorobowe od 29 grudnia 2014 r., do dnia porodu 19 maja 2015 r. O tych faktach ZUS wie, a całkowicie je pomija. Wydanie decyzji w przedmiocie wymiaru zasiłków nastąpiło przy tym dopiero ponad 6 miesięcy po urodzeniu córki, a organ nie wskazał żadnych podejmowanych przezeń czynności.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wyrażoną w uzasadnieniu decyzji. Jednocześnie wskazano, iż dane zawarte w zaświadczeniu płatnika składek ZUS Z-3 dotyczące wynagrodzenia nie miały potwierdzenia w imiennych raportach ZUS RCA, nie mogły więc

stanowić podstawy wypłaty świadczeń. Dopiero w toku postępowania wyjaśniającego przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru zasiłków kwotę 1.400,00 za grudzień 2013 r., potwierdzoną imiennym raportem ZUS RCA.

Sprawy z odwołań od powyższych decyzji zostały przekazane do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, który jednak stwierdził, iż właściwym do ich rozpoznania jest Sąd Rejonowy w Bydgoszczy. Po ich przekazaniu tutejszemu Wydziałowi, zostały one połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił, co następuje:

M. L. była zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w B. od dnia 23 listopada 2009 r. na stanowisku „wdrożeniowiec – specjalista ds. technicznych” i podlegała z tego tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu. Na początku świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu, ale po powrocie z urlopu macierzyńskiego po urodzeniu pierwszego dziecka, z dniem 1 marca 2013 r. strony podpisały aneks do umowy o pracę, w wyniku którego, od tego dnia zaczęła świadczyć pracę w wymiarze 1/2 części etatu, za wynagrodzeniem w wysokości 2.000,00 zł miesięcznie. W okresie od 1 listopada 2013 r. do 23 marca 2014 r. pracowała, w okresie od 24 do 27 marca 2014 r. przebywała na zwolnieniu chorobowym, a w okresie od 28 marca do 22 maja 2014 r. była na zasiłku macierzyńskim w związku z urodzeniem martwego dziecka. Bezpośrednio po zakończeniu zasiłku macierzyńskiego, w okresie od 23 maja do 22 czerwca 2014 r. była na zwolnieniu lekarskim, a następnie korzystała z urlopu wychowawczego na swe pierwsze dziecko w okresie od 23 czerwca do 28 grudnia 2014 r., po którym przeszła na zwolnienie chorobowe od 29 grudnia 2014 r., do porodu trzeciego dziecka w dniu 19 maja 2015 r. Za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. przyznano jej prawo do zasiłku chorobowego, a następnie za okres od 19 maja 2015 r. do 16 maja 2016 r. prawo do zasiłku macierzyńskiego.

(okoliczności bezsporne; ponadto dowód: aneks do umowy o pracę z dnia 1 marca 2013 r. – k. 53; wniosek o udzielenie i rezygnacji z urlopu wychowawczego – k. 26-27; przesłuchanie ubezpieczonej – k. 50-51)

Do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego 2015 r. i następnie zasiłku macierzyńskiego od 19 maja 2015 r. pozwany przyjął okres 12 miesięcy sprzed dnia 29 grudnia 2014 r., kiedy ubezpieczona zachorowała, tj. okres od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r., z wyłączeniem kwietnia i maja 2014 r. (za okres od 28 marca 2014 r. do 22 maja 2014 r. organ wypłacił ubezpieczonej zasiłek macierzyński, a w okresie od 23 maja do 15 czerwca 2014 r. była ona niezdolna do pracy). Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, przyjęto do podstawy wymiaru kwotę 1.400,00 zł za grudzień 2013 r., co zostało potwierdzone imiennym raportem ZUS RCA. Z uwagi na brak raportów za pozostałe miesiące, przyjęto w okresach od stycznia do marca 2014 r. i od czerwca do listopada 2014 r. wynagrodzenie w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (1.680,00 zł) w odniesieniu do wymiaru etatu (1/2 części), tj. kwotę 840,00 zł. Po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. stanowi kwota 773,16 zł. Wyliczenie składki przedstawiono w następujący sposób: (1 miesiąc x 1.400,00 zł + 9 miesięcy x 840,00 zł) / 10 miesięcy – 13,71% składki = 773,16 zł. Tę kwotę pozwany przyjął jednocześnie za podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego za okres od 19 maja do 31 grudnia 2015 r., a za okres od 1 stycznia do 16 maja 2016 r. przyjęto kwotę 798,18 zł, w związku ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę do kwoty 1.850,00 zł (1.850,00 zł / 2 = 925,00 zł).

(dowód: decyzje z dnia 4 grudnia 2015 r. i 8 stycznia 2016 r. – akta ZUS; odpowiedzi na odwołania w obu sprawach połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia – k. 29 i k. 24-25 akt VII U 576/15)

Jedyny przychód, jaki M. L. otrzymała od pracodawcy w okresie od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r., to kwota 459,48 zł tytułem wynagrodzenia za pracę za grudzień 2013 r. (otrzymana w styczniu 2014 r.) Poza tą kwotą nie otrzymała jakiegokolwiek pieniędzy i wyłącznie tę sumę wskazała w swym rocznym rozliczeniu podatkowym za 2014 r. (...) Sp. z o.o. w B. składała do ZUS różnego rodzaju dokumentację, w której kolejne informacje były przez pracodawcę zmieniane i nie odpowiadały faktycznie niewypłaconemu ubezpieczonej wynagrodzeniu za pracę.

(dowód: mail ubezpieczonej z dnia 21 października 2015 r. – k. 21; wydruki z systemu informatycznego ZUS – k. 13-17; przesłuchanie ubezpieczonej – k. 50-51)

Wcześniejszą decyzją z dnia 19 czerwca 2015 r. pozwany przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego 2015 r. do 15 czerwca 2015 r. oraz odmówił go za okres od 29 grudnia 2014 r. do 2 lutego 2015 r. M. L. odwołała się od tej decyzji w zakresie dla niej niekorzystnym, a nieprawomocnym wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie VII U 998/15 jej odwołanie oddalono.

(okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: odwołanie, odpowiedź na odwołanie i wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie VII U 998/15 – dokumenty z akt tutejszego Sądu w sprawie VII U 998/15)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS oraz w aktach VII U 998/15, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, a także na podstawie przesłuchania ubezpieczonej, albowiem było ono spójne, rzeczowe, logiczne i korelowało z całokształtem zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Należy zaznaczyć, iż jak słusznie podkreśla się w najnowszym orzecznictwie, sąd ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, a odrębny charakter postępowania nie wyłącza zasady kontrydiktoryjności w tych sprawach, w tym ciężaru dowodzenia swych twierdzeń przez ubezpieczonego i pozwany organ (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2008 r., I UK 193/07, Lex nr 447681; z dnia 8 lipca 2008 r., II UK 344/07, Lex nr 497701; z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 269/10, Lex nr 794791 i z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UK 52/11, Lex nr 1084706). Na marginesie jedynie można wskazać, że płatnikiem spornych świadczeń jest ZUS (k. 46), a więc były już pracodawca nie był zainteresowanym w sprawie o podstawę wymiaru zasiłków chorobowego i macierzyńskiego, skoro od rozstrzygnięcia sprawy w jakikolwiek sposób nie zależą jego prawa i obowiązki (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.). Jeśli bowiem nie jest on płatnikiem tych świadczeń, to rozstrzygnięcie sprawy nie ma dla niego prawnego znaczenia w zakresie praw i obowiązków (por. postanowienie SA w Łodzi z dnia 24 listopada 1994 r., III AUo 6/94, Wokanda 1995/3/48), nie wpływa bowiem na jego sytuację, gdyż to sam organ, co zresztą przyznał, wylicza i wypłaca sporne świadczenia.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t.: Dz. U. z 2016 r., poz. 372 ze zm.; powoływana dalej, jako „ustawa zasiłkowa”), podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ustala się przez podzielenie wynagrodzenia osiągniętego przez ubezpieczonego będącego pracownikiem za okres, o którym mowa w art. 36 ust. 1 i 2, przez liczbę miesięcy, w których wynagrodzenie to zostało osiągnięte (art. 38 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, ubezpieczony będący pracownikiem nie osiągnął wynagrodzenia wskutek nieobecności w pracy z przyczyn usprawiedliwionych, przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego wyłącza się wynagrodzenie za miesiące, w których przepracował mniej niż połowę obowiązującego go czasu pracy (art. 38 ust. 2 pkt 1 ustawy zasiłkowej). Podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe (art. 43 ustawy zasiłkowej). Podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z tytułu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy nie może być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% tego wynagrodzenia, a w przypadku osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 2008) - od kwoty wynagrodzenia, o którym mowa w tym przepisie, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% tego wynagrodzenia (art. 45 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Przepisy art. 36-42 i art. 45 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, zasiłku macierzyńskiego,

zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, a do świadczenia rehabilitacyjnego także art. 46 (art. 47 ustawy zasiłkowej).

W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem tylko na tym obszarze sąd dokonuje jej kontroli zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (zob. postanowienia SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601 i z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, Lex nr 1215286). Skoro więc zaskarżone decyzje dotyczyły wyłącznie wymiaru podstawy zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. i zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 19 maja 2015 r. do 16 maja 2016 r., to Sąd orzekał wyłącznie w takim zakresie. Należy wskazać, że pomiędzy stronami toczył się już proces sądowy w sprawie tutejszego Sądu VII U 998/15 w zakresie prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 grudnia 2014 r. do 2 lutego 2015 r., gdzie ubezpieczona kwestionowała nie tylko prawo do zasiłku chorobowego w tym zakresie, ale i podstawę jego wymiaru. Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie ubezpieczonej, jednakże sprawa ta nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Nawet bowiem, gdyby ubezpieczonej przyznano ostatecznie prawo do zasiłku chorobowego za okres od 29 grudnia 2014 r. do 2 lutego 2015 r., to nie będzie to miało jakiegokolwiek wpływu na podstawę wymiaru jej zasiłków. Skoro bezspornym było, iż zachorowała ona już w dniu 29 grudnia 2014 r., to jasny jest okres brany pod uwagę do wyliczenia podstawy wymiaru zasiłków za okres właśnie po tym zachorowaniu, skoro w dalszym okresie M. L. była bez przerwy dalej niezdolna do pracy aż do dnia 18 maja 2015 r., a następnie od dnia 19 maja 2015 r., kiedy rodziła kolejne dziecko, była uprawniona do zasiłku macierzyńskiego. Nie jest więc w ogóle przez strony kwestionowany fakt niezdolności do pracy ubezpieczonej w okresie od 29 grudnia 2014 r. do 18 maja 2015 r., a tylko to ma znaczenie dla niniejszej sprawy. Fakt, kto – czy były już pracodawca, czy też organ będzie zobowiązany wypłacić jej świadczenia za okres od 29 grudnia 2014 r. do 2 lutego 2015 r. (czy przysługuje jej prawo do wynagrodzenia za czas choroby, czy też prawo do zasiłku chorobowego), nie ma przełożenia na podstawę wymiaru zasiłku w okresach rozpoznawanych w niniejszej sprawie. O ile bowiem korzystnie dla pozwanej rozstrzygnięta zostałaby prawomocnie kwestia zasiłku za ten wcześniejszy okres, to będzie ona mogła dopiero wówczas złożyć ewentualnie wniosek o wydanie decyzji w przedmiocie ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 29 grudnia 2014 r. do 2 lutego 2015 r., od której to decyzji będzie przysługiwało odwołanie na zasadach ogólnych. Decyzje z dnia 4 grudnia 2015 r. i 8 stycznia 2016 r. dotyczą wyłącznie podstawy wymiaru wypłaconych przez organ zasiłków chorobowego i macierzyńskiego łącznie za okres od 3 lutego 2015 r. do 16 maja 2016 r. i to właśnie było przedmiotem rozstrzygnięcia oddalającego odwołania.

Należy podkreślić, iż stan faktyczny sprawy, w zakresie koniecznym do jej rozstrzygnięcia nie był pomiędzy stronami sporny, a wyjaśnienia wymagały jedynie kwestie prawne. Jak wynika zarówno z treści odwołań, przesłuchania ubezpieczonej, jak i zaskarżonych decyzji oraz odpowiedzi na odwołania, pozwany do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. i następnie zasiłku macierzyńskiego od 19 maja 2015 r. do 16 maja 2016 r. przyjął okres 12 miesięcy sprzed dnia 29 grudnia 2014 r., kiedy ubezpieczona zachorowała, tj. okres od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r., z wyłączeniem kwietnia i maja 2014 r. (albowiem za okres od 28 marca 2014 r. do 22 maja 2014 r. organ wypłacił ubezpieczonej zasiłek macierzyński, a w okresie od 23 maja do 15 czerwca 2014 r. była ona niezdolna do pracy). Takie postępowanie jest prawidłowe. Skoro bowiem datą zachorowania ubezpieczonej był bezspornie dzień 29 grudnia 2014 r., to stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy zasiłkowej, podstawę wymiaru zasiłku stanowi właśnie wypłacone (i to słowo w kontekście dalszych uwag ma bardzo duże znaczenie) pracownikowi wynagrodzenie za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc zachorowania. Niewątpliwie więc w tym wypadku będzie to okres od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r. Bez znaczenia pozostawać przy tym musi dla rozstrzygnięcia fakt, że w okresie od 23 maja do 15 czerwca 2014 r. M. L. otrzymała od pozwanego organu zasiłek w wyższej wysokości, z podstawą wymiaru w kwocie 2.000,00 zł miesięcznie. Wyłącznie bowiem w wypadku nieprzerwanej niezdolności do pracy lub też niezdolności przerwanej okresem nieprzekraczającym 3 miesięcy, ZUS nie wylicza nowej podstawy wymiaru zasiłku (powołany art. 43 ustawy zasiłkowej). W niniejszej sprawie jednakże od dnia zakończenia poprzedniej niezdolności do pracy ubezpieczonej (15 czerwca 2014 r.) do dnia ponownego zachorowania (29 grudnia 2014 r.) upłynęło więcej, niż 3 miesiące kalendarzowe, stąd koniecznym było ponowne wyliczenie podstawy wymiaru jej zasiłku chorobowego. Wbrew argumentom odwołań, pozwany organ prawidłowo pominął także w swych wyliczeniach miesiące kwiecień i maj 2014 r., gdyż w ich trakcie pracowała ona mniej niż połowę obowiązującego czasu pracy (za

okres od 28 marca 2014 r. do 22 maja 2014 r. organ wypłacił ubezpieczonej zasiłek macierzyński, a w okresie od 23 maja do 15 czerwca 2014 r. otrzymała zasiłek chorobowy).

Trafnie stwierdził pozwany organ, iż stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t.: Dz. U. 2014 r., poz. 1594 ze zm.), dowodem stanowiącym podstawę przyznania i wypłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasiłku chorobowego ubezpieczonemu jest zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku ZUS Z-3, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Rozporządzenie to, choć obecnie już nieobowiązujące, znajdowało zastosowanie do kwestii podstawy wymiaru spornych zasiłków, na zasadzie art. 22 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1066 ze zm.). W niniejszej sprawie, co trafnie podkreślała ubezpieczona były pracodawca złożył kilka zaświadczeń pozwanemu organowi, jednakże były one niespójne i przede wszystkim, na co z kolei wskazywał ZUS, nie znajdowały pokrycia w imiennych raportach ZUS RCA. Fakt natomiast braku wypłaty ubezpieczonej należnego jej wynagrodzenia za pracę, a następnie nieotrzymywania jakichkolwiek świadczeń z tytułu umowy o pracę w okresie urlopu wychowawczego przed dniem 29 grudnia 2014 r., został wprost przyznany w toku przesłuchania przez M. L.. Kwestia rzeczonych zaświadczeń ma więc drugorzędne znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 czerwca 2006 r. (I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257), iż fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), w postępowaniu przed sądem udowodniane mogą być wszelkimi środkami wynikającymi z przepisów Działu III rozdziału 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Oczywiście jest zatem to, że nie obowiązują w nim ograniczenia wynikające z powoływanego przez organ rozporządzenia, a więc nieprzedstawienie przez pracodawcę stosownego zaświadczenia, czy też przedstawienie zaświadczenia nieprawdziwego pozostawać musi bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok SN z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, czy wyrok SA w Gdańsku z dnia 15 marca 2013 r., III AUa 1582/12, Lex nr 1298893).

Zgodnie z art. 3 pkt ustawy zasiłkowej, używane w niej określenie „wynagrodzenie” – oznacza przychód pracownika stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu potrąconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz ubezpieczenie chorobowe. Jak już wcześniej wskazano, podstawę wymiaru zasiłku stanowi zaś wyłącznie wynagrodzenie pracownikowi wypłacone (art. 36 ust. 1 ustawy zasiłkowej).

Z przepisów powyższych wynika, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego (a tym samym i macierzyńskiego, w myśl art. 47 ustawy zasiłkowej) stanowi wynagrodzenie (przychód) pracownika, które zostało mu wypłacone. Z niebudzących wątpliwości ustaleń (opartych na przesłuchaniu ubezpieczonej) wynika tymczasem, że pracodawca nie wypłacił należnego pracownikowi wynagrodzenia za okres od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r., z wyjątkiem wynagrodzenia wypłaconego w styczniu 2014 r. za grudzień 2013 r. w wysokości 459,58 zł netto. W tym zakresie ZUS przyjął, że wypłacono jej wynagrodzenie w wysokości 1.400,00 zł brutto, a więc dużo korzystniej dla M. L., niż miało to rzeczywiście miejsce. Podobny problem był już rozstrzygnięty w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2005 r. (II UK 20/05, OSNP 2006/13-14/222) i z dnia 3 listopada 2010 r. (I UK 134/10, Lex nr 677885). Stwierdzono w nich wyraźnie, że podstawą wymiaru zasiłku chorobowego jest wyłącznie wynagrodzenie faktycznie wypłacone przez pracodawcę (art. 36 ust. 1 ustawy), a w przypadku, gdy pracodawca nie wypłaca pracownikowi wynagrodzenia, podstawą jest minimalne wynagrodzenie za pracę (art. 45 ust. 1 ustawy). Należy wskazać, że przepisy ubezpieczeniowe muszą być wykładane ściśle, a stanowią one wyraźnie o wynagrodzeniu wypłaconym. Sąd Najwyższy zauważył, iż niewypłacenie przez pracodawcę wynagrodzenia wpływa krzywdząco na wysokość zasiłku chorobowego, jednak sytuacja taka nie jest następstwem niewłaściwej interpretacji przepisów przez organ rentowy, lecz następstwem zawinionego zaniechania pracodawcy. Gwarancją o charakterze minimalnym jest w tej sytuacji przepis art. 45 ust. 1 ustawy, który stanowi, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z tytułu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy nie może być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Mało tego, jeżeli nie doszło do wypłaty wynagrodzenia, to nawet niezależnie od jego zasądzenia, nie może ono zostać wliczone do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Dodatkowo należy też przywołać uchwałę składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 września

2009 r. (I UZP 5/09, OSNP 2010/5-6/71), gdzie orzekano co prawda o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jednakże ze względu na identyczny problem orzeczenie to ma zastosowanie także do rozstrzygnięcia w sprawie ustalenia zasad podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Sąd Najwyższy stwierdził wówczas trafnie, że niewypłacone pracownikowi wynagrodzenie za pracę nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. W tej sytuacji wszelkie kwestie złożonych lub wadliwych zaświadczeń pracodawcy muszą pozostać bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, skoro bezspornym pozostawało w sprawie, iż za okresy od stycznia do marca 2014 r. i od czerwca do listopada 2014 r. ubezpieczona nie otrzymała faktycznie w ogóle wynagrodzenia za pracę. Pozwany musiał więc, co trafnie uczynił, przyjąć za te 9 miesięcy kwotę po 840,00 zł. Kwestia minimalnej wysokości podstawy wymiaru zasiłku została bowiem określona wprost i jednoznacznie w art. 45 ust. 1 ustawy zasiłkowej, gdzie wskazano, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z tytułu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy nie może być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% tego wynagrodzenia. Znaczenie ma tu kwestia pełnego wymiaru czasu pracy, co w przypadku ubezpieczonej nie miało miejsca, gdyż od dnia 1 marca 2013 r. była ona zatrudniona w wymiarze 1/2 części etatu, a więc w jej sytuacji do obliczeń należało przyjąć właśnie połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę (do końca 2015 r. była więc to kwota 840,00 zł, a od 1 stycznia 2016 r. kwota 925,00 zł). W tej sytuacji organ w sposób prawidłowy, a nawet korzystniej niż powinien, wyliczył wysokość podstawy wymiaru zasiłków dla ubezpieczonej. Winien bowiem był przyjąć rzeczywiście wypłacone jej wynagrodzenie za grudzień 2013 r., a nie wynagrodzenie zadeklarowane przez pracodawcę w druku ZUS RCA. W tym zakresie jednak Sąd nie jest władny zmienić decyzji na niekorzyść odwołującej. Zgodnie bowiem z art. 36 ust. 1 do wyliczeń należało przyjąć 10 miesięcy z 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym ubezpieczona zachorowała (29 grudnia 2014 r.), z wyłączeniem omówionych powyżej kwietnia i maja 2014 r. W tym zakresie ZUS przyjął za grudzień 2013 r. kwotę 1.400,00 zł (korzystniej, niż powinien), a za pozostałe 9 miesięcy kwotę 840,00 zł. W tej sytuacji: $(1.400,00 \text{ zł} + 9 \text{ miesięcy} \times 840,00 \text{ zł}) / 10 \text{ miesięcy} = 896,00 \text{ zł}$. Od tak wyliczonej kwoty należało odjąć jeszcze kwotę stanowiącą jej 13,71% (art. 45 ust. 1 ustawy zasiłkowej), tj. $896,00 \text{ zł} - (896,00 \text{ zł} \times 13,71\%) = 896,00 \text{ zł} - 122,84 \text{ zł} = 773,16 \text{ zł}$. Przyjęta podstawa wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. i zasiłku macierzyńskiego od 19 maja do 31 grudnia jest prawidłowa. Zdaniem Sądu, z uwagi na treść powołanego art. 43 ustawy zasiłkowej, pozwany nie powinien ponownie wyliczać podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego dla okresu od 1 stycznia 2016 r. z uwagi na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia za pracę do kwoty 1.850,00 zł miesięcznie. Podstawa ta została już bowiem prawidłowo wyliczona wcześniej (z okresu od grudnia 2013 r. do listopada 2014 r.) i nie ma podstaw do jej podwyższenia, przy czym z uwagi na fakt, że nastąpiło to na korzyść odwołującej, nie było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji w tym zakresie. Nawet jednakże gdyby uznać odmiennie, iż pomimo braku przerwy w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego, podstawę wymiaru świadczenia należy dostosowywać do podwyższonej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, to i tak wyliczenia pozwanego okazały się być właściwe: $(12 \text{ miesięcy} \times 925,00 \text{ zł}) / 12 \text{ miesięcy} - (925,00 \text{ zł} \times 13,71\%) = 925,00 \text{ zł} - 126,82 \text{ zł} = 798,18 \text{ zł}$.

Trafnie zauważył przy tym Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2016 r. (II UK 206/15, lex nr 1958497), iż „pominięcie art. 43 w odesłaniu zawartym w art. 47 ustawy, wskazującym na odpowiednie zastosowanie art. 36-42 i art. 45 przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, a do świadczenia rehabilitacyjnego także art. 46, nie oznacza niestosowania art. 43 do wszystkich tych świadczeń. Obecna treść art. 47 jest konsekwencją nadania od dnia 1 lipca 2004 r. nowego brzmienia art. 43 (por. art. 12 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264), odwołującego się do "zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju". W poprzednim brzmieniu, odnoszącym się tylko do zasiłku chorobowego, art. 47 zawierał odesłanie do art. 43. Należy więc skonstatować, że usunięcie z art. 47 ustawy nakazu odpowiedniego stosowania tego przepisu do innych zasiłków niż zasiłek chorobowy, wobec zmian art. 43 ustawy, nie oznacza konieczności jego pominięcia przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Odesłanie do art. 36-42 oraz art. 45-46 jest niezbędne w celu umożliwienia stosowania tych przepisów do świadczeń innych niż zasiłek chorobowy, pozostawienie zaś takiego odesłania po nowelizacji art. 43, byłoby zbędne, a nawet mylące. Artykuł 43 ustawy ma zastosowanie do ustalania

podstawy wymiaru "zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju", a więc świadczeń zasiłkowych przysługujących na podstawie ustawy, nie wyłączając zasiłku macierzyńskiego."

Na koniec należy ponownie podkreślić, iż w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem tylko na tym obszarze sąd dokonuje jej kontroli zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (zob. postanowienia SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601 i z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, Lex nr 1215286). Skoro więc zaskarżone decyzje dotyczyły wyłącznie wymiaru podstawy zasiłku chorobowego za okres od 3 lutego do 18 maja 2015 r. i zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 19 maja 2015 r. do 16 maja 2016 r., to Sąd orzekał wyłącznie w takim zakresie. Niedopuszczalnym było badanie przez Sąd kwestii prawidłowości wypłacanego przez ZUS ubezpieczonej zasiłku macierzyńskiego, skoro nie było to dotąd jeszcze przedmiotem jakiegokolwiek decyzji organu, od której dopiero przysługiwałoby stronie odwołanie. To przede wszystkim najpierw ZUS winien wypowiedzieć się w decyzji administracyjnej odnośnie konkretnej kwestii podnoszonej przez ubezpieczoną i dopiero w wyniku odwołania może ona zostać poddana pod rozagę Sądu. Pozwany jednoznacznie w zaskarżonych decyzjach określił jedynie podstawę wymiaru zasiłków, co należy odróżnić już od samej wysokości przysługującego odwołującej zasiłku macierzyńskiego. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków reguluje rozdział 8 ustawy zasiłkowej, natomiast prawo do zasiłku macierzyńskiego i jego wysokość zostały określone w rozdziale 6. Są więc to niewątpliwie dwie odmienne kwestie. Sąd nie badał w niniejszej sprawie wysokości wypłacanego M. L. zasiłku macierzyńskiego, skoro nie było to przedmiotem ani ustaleń organu, ani też zaskarżonych decyzji. Jeżeli więc ubezpieczona ma jakiegokolwiek wątpliwości co do wysokości wypłacanego jej zasiłku (nie zaś do wysokości podstawy wymiaru świadczeń), winna kwestię tę poddać pod rozstrzygnięcie organu, składając stosowny wniosek, a dopiero od wydanej w takim zakresie decyzji przysługiwało będzie odwołanie do Sądu, który bada przecież prawidłowość właśnie administracyjnych orzeczeń organu. W tym kontekście można jedynie zaznaczyć, iż rzeczywiście z dniem 1 stycznia 2016 r., art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217) wprowadził m.in. art. 31 ust. 3a ustawy zasiłkowej, o treści „W przypadku gdy miesięczna kwota zasiłku macierzyńskiego pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych, obliczonego zgodnie z ust. 1-3, jest niższa niż kwota świadczenia rodzicielskiego, określonego w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, ze zm.), kwotę zasiłku macierzyńskiego pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych podwyższa się do wysokości świadczenia rodzicielskiego.” Można też wskazać, iż stosownie do art. 21 ustawy nowelizującej z dnia 24 lipca 2015 r., przepisy ustaw, o których mowa w art. 2, art. 3, art. 6-10, art. 12, art. 13, art. 15 i art. 16, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się również do osób, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pobierają zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego (ust. 1); w przypadku, o którym mowa w ust. 1, podwyższony zasiłek macierzyński lub uposażenie przysługują przez okres od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do końca okresu odpowiadającego okresowi urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego (ust. 2). Kwestie te jednakże nie mogą być, jak już wskazano, badane przez Sąd w toku niniejszego postępowania, skoro nie były one dotychczas przedmiotem decyzji pozwanego organu. Dopiero po zgłoszeniu wniosku w tej materii przez ubezpieczoną i wydaniu decyzji przez ZUS, Sąd będzie mógł ewentualnie zająć się tymi kwestiami w razie wniesienia stosownego odwołania. Nie jest to jednak możliwe w odniesieniu do decyzji z dnia 4 grudnia 2015 r. i 8 stycznia 2016 r.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSR Marcin Winczewski